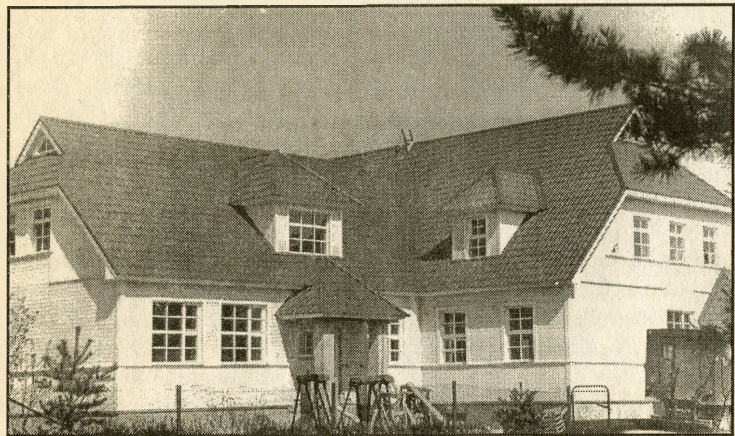

Seekord Kõpu koolist

Kõpu Internaatkooli valmiva hoone tagantvaade.

Uudiste ja materjali kogumiseks ajalehe tarvis tuleb ajakirjanikul käia kord ühes, kord teises kohas. Sel korral viis sõit mind Kõpu Internaatkooli. Läksin sinna kindla sihiga kaeda, kuidas edeneb töö koolimaja kõrvalhoone ehitusel. Teiseks oli teatatud, et ka neil on väljas suur õpilastööde näitus.

Kohapeal aga teemade ring mõnevõrra laienes.

Kõpu kolm vaala

Internaatkooli direktori Liia Toomega jutule saades polnud tal esimesena keele peal koolielu mured, vaid Kõpu kui maakonna ääreala üldse. Pr. Toom on Kõpus töötanud 1987. aastast. Ta on omal nahal tundnud, kui vähe tähelepanu Kõpule pühendatakse ja kui mäda tegelikult on see paljuräägitud regionaalpoliitika. Liia sõnul on see tegelikult nii olnud kõigi nende 10 aasta jookul, olgu võimul ükskõik milline valitsus.

Direktoril on tekkinud tunne, et mõni asjamees likvideeriks selle Kõpu kui tülika poolsaare kuni Luidjani tervenisti. Ta arvab, et küllap oleks juba nii läinudki, kui Kõpus ei oleks kolme asja, mis poolsaarele mainet annavad. Need on Baltimaade vanim tuletorn, internaatkool ja viimastel aastatel väljaarenenud Pihla turismitalu. Nende pärast leitakse tee Kõppu.

Ehitus läheb teisele järjele

Riigikogus ja kohalikes volikogudes on kujunenud kombeks, et kui ei suudeta mingit otsust kohe vastu võtta, siis lükatakse see edasi teisele lugemisele. Umbes samamoodi on lugu ka Kõpu koolihoone ehitamisega.

Tööd teeb seal AS "Rammar".

Selle juhatuse esimees Peeter Maar rääkis, et aasta tagasi, kui sõlmiti ehitustööde leping, jäi ehitaja kohustuseks maja üle anda 1. augustiks 1997. Tööd alustati läinud aasta juulis ja see on igati edenenu. Väljast vaadatu on maja peaaegu valmis. Oma punase kivikatus ja valgete seintega jätab see küllalt meeldiva mulje ja äratav külapildis tähelepanu. Peeter Maar tähendas, et töö on praegu kümme meest ja neil peamiseks sisemised tööd seinte krohvimine ja torutööd, et maja kütmiseks ette valmistada. Hoonel on oma õliküttega katel. Peeter Maar jätkas:

"Meie oleksime selle hoone aastaga valmis teinud, kuid riigil ei jätku raha ehituse täielikuks finantseerimiseks. Nüüd lükkub käikuandmine aasta võrra edasi. Praegu saame tööd teha vast jaanipäevani. Kui raha juurde ei leita, siis lähevadki tööd teisele järjele ja saame tuleva aasta jaanuaris jätkata. Selleks ongi vaja küttesüsteem käima panna."

Liia Toom lisas siinkohal, et praegu aetakse asju ehitusele täiendavate rahade leidmiseks ja direktoril on selleks ka lootusi. Peeter Maar on tellija poolt loodud töötingimustega rahul. Ehitajad saavad iga päev internaatkooli sööklast sooja lõuna ja suvisel ajal ka koolimajas ööbida. Kuu lõpus, kui palgapäev, klaarivad mehed oma arved kooliga. Näitus üllatas

Üks klassiruum on praegu kujundatud näitusesaali. Seal on välja pandud õpilaste käsitööd, joonistused ja õppeainete tundides tehtud referaadid. Näitusruumi astudes sain üllatuse osaliseks, sest seal oli korraga nii

palju ilusaid asju näha. Liia Toom mainis, et välja on pandud kõigi nende kooli 34 õpilase töid. Igäühel leidis midagi, mis vääris näituselepanekut.

Seda, et poiste käsitöö on internaatkoolis tugeval järjel, on ennegi esile tõstetud ja sama võib näha käimasoleval näitusel. Maavalitsuse haridusosakonnast öeldi, et ka maakondlikul näitusel domineerisid internaatkooli poiste käsitööd ja mitmed neist said edasi vabariiklikule näitusele.

Poiste käsitööd õpetavad koolis oma ala asjatundjad Avo Träder ja Kait Holtsmann, kes teevad seda suure tahtega. Tööl on nad neljandat aastat. Liia Toom näitust tutvustades:

"Poiste tehtud lillelaudade üle võime küll uhkust tunda."

Kuid sama võiks öelda ka laastukorvide, küünlajalgade ja muugi kohta. Ka tüdrukute käsitööd on väljas rohkesti ja nende hulgas ilusaid asju. Väga palju on seintel õpilaste joonistusi, mida ei oska vöihikuna hinnata, kuid pilku püüavad neist mitmed. Tööd on tehtud puhtalt ja korrektselt. Huvitav oli tutvuda ka õpilaste uurimistöödega talust, kodukandist, Hiiumaast, vanasõnadest, koolislangist, hiidlaste seltsidest jt. teemadel.

Käinas, maakondlikul näitusel käis Kõpust 110 õpilastaie. Neist küllalt paljud said tunnustuse osaliseks. Juta Alev haridusosakonnast ütles protokollile pilku heites, et internaatkooli õpilaste tehtust valiti välja kokku 21 tööd edasisaatmiseks vabariiklikule näitusele.

Õpilaste arvamusi

Valdu, Merike ja veel nendega koos olnud paar õpilast rääkisid mulle, mida nad arvavad oma elust ja koolist. Valdu Klee jutustas enda loo. Ta on sündimisest peale liikumispuudega ja kasutab kahte karku. Kõigepealt hakkas poiss õppima Haapsalu Sanatoorses Internaatkoolis. Oli kaks aastat seal. Kuid Valdu enda ütlemist mööda ei aidanud seal käia, sest koolis varastati. Ka Valdul läks kaduma kott koos fotoaparaadiga. Emmaste poisina käis vahepeal sealses koolis, kuid invaliidina oli raske teiste hulgas hakkama saada. Mõnigi kord tehti repliike, mis hinge jäid. Nüüd on ta Kõpus VI klassis.

"Kas siin on parem?"

"Parem küll, aga väikseid nägemisi tuleb igal pool ette."

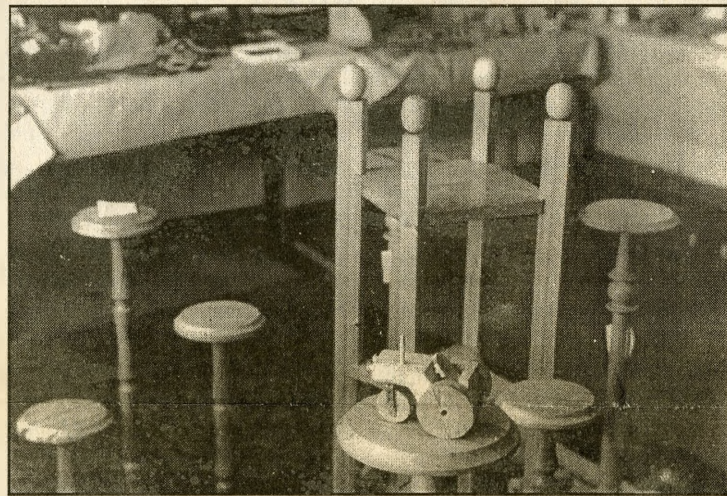
"Siin ju ikkagi väike kool."

"Pole see nii väike. Te vaatate, et täna on koolis vähe õpilasi. Aga meilt on täna paljud Tallinnas spordivõistlustel."

Edasi läks jutt taas õpilastööde näitusele, kuhu nemad nüüd mind kutsusid. Näidati oma töid, mida oli eriti palju väljas Merikesel. Valdu rääkis, et tema siidimaal Kõpu tuletornist saadeti välismaale näitusele (õpetajate toas öeldi, et Rootsi). Valdu teine siidimaal merekarpidest ja kaladest on samuti tunnustuse osaliseks saanud. Valdust jäi mulje kui hakkajast poisist, kes vaatamata oma liikumispuudele võib elus hea tahtmise juures mõndagi korda saata. Et ta oleks pai poiss, seda tema väljenduste pärast teiste hulgas siiski öelda ei tahaks.

Veel üks õpilase arvamus oma koolist. Liia Toom näitas mulle internaatkooli läinud aasta lõpetaja Anneli kirja. Ta on orb ja elab nüüd mandril. Anneli kirjutab:

"Kindlasti pean alati mees ja

Internaatkooli poiste käsitööd äratavad tähelepanu igal näitusel, kus need välja pandud.

soovin kõigest siidamest head siinsetele õpetajatele, kes on mulle olnud ema eest. Suur, suur aitäh neile, et nad on mind õpetanud ja kasvatanud. Praegu tunnen piinlikkust, et ma pole päris hea laps olnud. Aga siidamest armastan väga seda kooli, õpetajaid, koolitädisid."

Õpetajate probleemidest

Neid on kahtlemata igal pool. Sel teemal oli juttu ka õpetajate toas. Siinkohal tahaks rääkida vaid ühest.

Internaatkoolis on kokku kümme õpetajat-kasvatajat. Neist

mitmel on oma erialased oskused, kuid ei ole pedagoogilist haridust. Vastava juhendi järgi on nad õpetajakandidaadid ja saavad palka madalama astme järgi.

Üks neist on noor õpetaja Maia Kahru. Ta on lõpetanud keskkooli ja õpib praegu esimest aastat kaugõppe teel Tartu Ülikoolis, et saada pedagoogiline haridus. Maia meenutab, et ka kaugõppesse sissesaamine oli suure konkurentsi tõttu küllalt raske. Kui statsionaarses õppes ei ole veel tervenisti tasuta koolitust sisse seatud, siis kaugõppes tuleb kõik kulud ise kanda. Aastas on need suuremad kui noore õpetaja aastapalk. Üks professor oli loengul öelnud, et tema palk ei võimaldaks niimoodi õppida. Maia sõnul ongi mõned nende grupist juba õppemaksu pärast välja langedud.

Maia arvab, et ta tahab vastu pidada ja õpinguid jätkata. Kool on püüdnud teda toetada, ja nagu asjaosaline ise ütleb: "Mul on head vanemad, kes mind aitavad".

Kahtlemata on õige, et suuremat töötasu saavad need, kellel

on oma erialal vajalik kõrgharidus. Kuid õpetajate külluse üle ei saa küll kusagil kiidelda. Kui riigiseadused sätivad noorte ette kõrghariduse omandamisel terve hulga raskusi, siis võib jõuda selleni, et järgmise sajandi algul polegi enam neid, kes tundi läheks ja õpetaja rasket tööd teeks. Rääkimata siis palgast.

ENDEL SAAR